

ANKARA SANAYİ ODASI

KUZEY MAKEDONYA ÜLKE NOTU

Araştırma ve Yönlendirme Müdürlüğü

NİSAN 2023

İÇİNDEKİLER

1. Ülke Künyesi

2. Kuzey Makedonya'nın Temel Ekonomik Göstergeleri

- Tablo 1: Temel Ekonomik Göstergeler

3. Kuzey Makedonya'nın Dış Ticareti

- Tablo 1: Kuzey Makedonya'nın Dış Ticaret Göstergeleri
- Tablo 2: Kuzey Makedonya'nın İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3: Kuzey Makedonya'nın İthalatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 4: Kuzey Makedonya'nın Ülkelere Göre İhracatı
- Tablo 5: Kuzey Makedonya'nın Ülkere Göre İthalatı

4. Türkiye ile Kuzey Makedonya Arasındaki Ticari İlişkiler

- Tablo 1: Türkiye'nin Kuzey Makedonya ile Ticareti
- Tablo 2: Türkiye'nin Kuzey Makedonya'ya İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3: Türkiye'nin Kuzey Makedonya'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 4: Ankaradan Kuzey Makedonya'ya Yıl Bazında İhracat

5. Kuzey Makedonya'dan Doğrudan Yabancı Yatırımlar

- Tablo 1: Kuzey Makedonya'nın Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Kuzey Makedonya
Başkenti	Üsküp
Başlıca Şehirleri	Üsküp, Manastır, Kumanova, Pirlepe, Kalkandelen
Resmî dil	Makedonca
Yönetim biçimi	Parlamber Demokrası
Devlet Başkanı	Cumhurbaşkanı Stevo Pendarovski
Yüzölçümü	25.173 km ²
Nüfus	2.069.000 (Ekim 2022, IMF)
GSYİH	14,1 Milyar \$ (2022)
Kişi Başına GSYİH (\$)	6.816 (2022)
Büyüme Oranı (%)	2,7 (2022)
Para birimi	Makedonya Dinarı (MKD)
Coğrafi Konum	<p>Kuzey Makedonya; kuzeyde Sırbistan ve Kosova, batıda Arnavutluk, güneyde Yunanistan, doğuda Bulgaristan ile komşudur. Makedonya'nın tek büyük ırmağı tam ortasından geçen Vardar Nehri'dir.</p> <p>Ülkede yüksekliği iki bin metreyi geçen 16 dağ bulunmakla birlikte, en büyük göller Arnavutluk, Yunanistan ve Makedonya Cumhuriyeti'nin kesiştiği noktada bulunan Ohri, Prespa ve Doyuran Gölleridir.</p>
Siyasi ve İdari Yapı	<p>Ülke 1991 yılında Yugoslavya'dan Makedonya ismi ile bağımsızlığını ilan etmiştir. Birleşmiş Milletler ülkeyi 1993 yılında Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (FYROM) ismi ile tanıdığını duyurmuştur.</p> <p>Diğer uluslararası örgütler olan Avrupa Birliği, Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, Uluslararası Para Fonu, Avrupa Yayın Birliği ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi gibi örgütler de ülkeyi Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti (EYMC) adıyla tanımışlardır.</p> <p>Türkiye, Makedonya Cumhuriyeti'nin bağımsızlık ilanı ile beraber Ülkeyi kendi ismi ile tanımıştır. 2018 Haziran ayında Yunanistan'la yapılan uzun görüşmeler neticesinde Makedonya'nın resmi adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olması konusunda mutabakata varılmıştır.</p> <p>Kuzey Makedonya parlamenter demokrasi ile yönetilmektedir. 120 temsilciden oluşan Parlamento 4 yılda bir yapılan seçimlerle oluşturulmaktadır. Hükümet, Parlamentoda çoğunluğa sahip parti tarafından üstlenilmektedir.</p> <p>Kuzey Makedonya'nın idari yapılanmasında "İstatistiksel Bölgeler" ve "Belediyeler" bulunmaktadır. Makedonya'nın İstatistiksel Bölgeleri; Üsküp Bölgesi, Doğu Bölgesi, Kuzeydoğu Bölgesi, Pelagonya Bölgesi, Polog Bölgesi, Güneydoğu Bölgesi, Güneybatı Bölgesi, Vardar Bölgesi'dir. Makedonya'da 84 belediye vardır. Belediye seçimleri 4 yılda bir yapılmaktadır. Ağustos 2004'te söz konusu 84 belediye</p>

	<p>yeniden düzenlenmiştir. Bu belediye merkezlerinden on tanesi Büyük Üsküp'ü oluşturur.</p>
Nüfus ve İstihdam	<p>Kuzey Makedonya'nın nüfusu tahmini olarak 2 milyonu aşmıştır ve km²'ye 80,2 kişi düşmektedir. Artmayan ve yaşlanan nüfusun %17,5'i 0-14 yaş arasında, %12,7'si ise 65 yaş ve üzeridir.</p> <p>Ülkede tahmini rakamlara göre 1 milyon civarında işgücü bulunmaktadır. Bu işgücünün %16,2'si tarım, % 29,2'si sanayi, % 54,5'i hizmetler sektöründe çalışmaktadır. Sanayi altyapısı, eski Yugoslavya döneminden miras kalan birkaç yatırımdan ibaret olan ülke, donanımlı ve rekabet edebilir bir işgücüne sahip olmakla birlikte iş olanakları çok yetersizdir. Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2022 yılında %15 olacağı ve işsizliğin yüksek olduğu ülkeler arasında 6. sırayı alacağı tahmin edilmektedir (IMF-2022).</p> <p>Devletin sağlık programı işverenlerin destekleriyle oluşturulan Sağlık Sigorta Fonu tarafından finanse edilmektedir. Diğer gelirler ise doğrudan devletin kasasından veya vizite ücretlerinden gelmektedir. Ülkede sağlık finansmanının daha güçlü hale getirilmesine ve sektördeki borçlanmanın önüne geçebilmek için düzenlemeler yapılması için çalışmalar yapılmaktadır.</p>
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	<p>Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Center - WTO), Birleşmiş Milletler (United Nations - UN), Avrupa Konseyi (Council of Europe), Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization - NATO), Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - IMF).</p>
Doğal Kaynaklar ve Çevre	<p>Kuzey Makedonya'da, demir (Kicevo yakınlarındaki Tajmiste, Demir Hisar yakınlarındaki Zvan ve Radovis yakınlarındaki Damjan), kurşun-çinko (Kratovo-Zletovo bölgesinde, Sasa ve Toranica'da), bakır (Radovis çevresinde, Bucim'de), demir mineralleri, manganez, nikel, krom, altın, titanyum ve uranyum bulunmaktadır. Ayrıca Veles'in doğusundan Yunan sınırına doğru ferro-nikel madenine rastlanmıştır. Ülkede az da olsa, molibden, volfram, cıva ve altın da bulunmaktadır.</p> <p>Kuzey Makedonya'da zengin demir-dışı metaller de mevcuttur. Mermer ve dekoratif taşlar Prilep, Gostivar ve Tetova yakınlarında çıkarılmaktadır. Magnesit ve Kratova yakınlarında zengin kuvars yatakları vardır. Ülkenin çoğu yerinde seramik endüstrisinde kullanılan yüksek kalitede bentolitik kil bulunmaktadır.</p> <p>Makedonya, zengin bitki örtüsü ve hayvan varlığı ile ünlü yüksek dağlara, dağ akarsularına, göllerine ve birçok termal kaynaklara sahiptir.</p>

2- Kuzey Makedonya'nın Temel Ekonomik Göstergeleri

Tablo 1: Kuzey Makedonya'nın Temel Ekonomik Göstergeleri

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	12,14	13,89	14,1	15,02	16,13	17,28	18,51	19,79
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-6,1	4,0	2,7	3,0	3,9	3,8	3,8	3,8
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	5.867	6.714	6.816	7.262	7.797	8.353	8.948	9.566
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	1,2	3,2	10,6	4,5	2,4	2,1	2,2	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,4	-3,5	-6,7	-4,6	-4,1	-3,8	-3,8	-3,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	16,4	15,7	15,2	15	14,8	14,6	14,5	14,4
Nüfus (milyon)	2,07	2,07	2,07	2,07	2,07	2,07	2,07	2,07
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	51,9	53,2	53,8	51,4	52,1	52,5	51,6	51,6

Kaynak: IMF

*Tahmini veriler (Ekim 2022)

Kuzey Makedonya bağımsızlığını kazandığı 1991 yılından bu yana serbest piyasa ekonomisine geçiş ve iş imkânlarını geliştirme çabalarında oldukça yol almış olmakla birlikte, yabancı yatırımları çekmekte diğer Balkan ülkelerine nazaran geri kalmaktadır.

AB'ye adaylık süreci ve bununla bağlantılı olarak son birkaç yıldır gerçekleştirilen reformlar sonucunda sağlanan makroekonomik istikrar sayesinde ekonomideki büyüme ve yeniden yapılanma çabaları sürmektedir.

Kuzey Makedonya ekonomisi, hem ihracat hem de yatırım kaynakları açısından Avrupa Birliği'ne çok sıkı bağlıdır. En önemli sorunlardan biri olan işsizliğin 2008'den bu yana %20-25 civarlarında olduğu söylenmekle birlikte, GSYİH'nın geniş bir kısmını oluşturan ve resmi istatistiklerde yer almayan "gray market" nedeniyle bu rakamın daha düşük olduğu tahmin edilmektedir.

Kuzey Makedonya genel olarak tarım ekonomisine dayanan bir ülkedir. Tarım sektörü GSYİH'nın yaklaşık %10'unu ve aktif nüfusun da %16,2'sini oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri; pirinç, pamuk, tütün ve çeşitli meyvelerdir. Koyun ve keçi besiciliği de bir o kadar önemlidir.

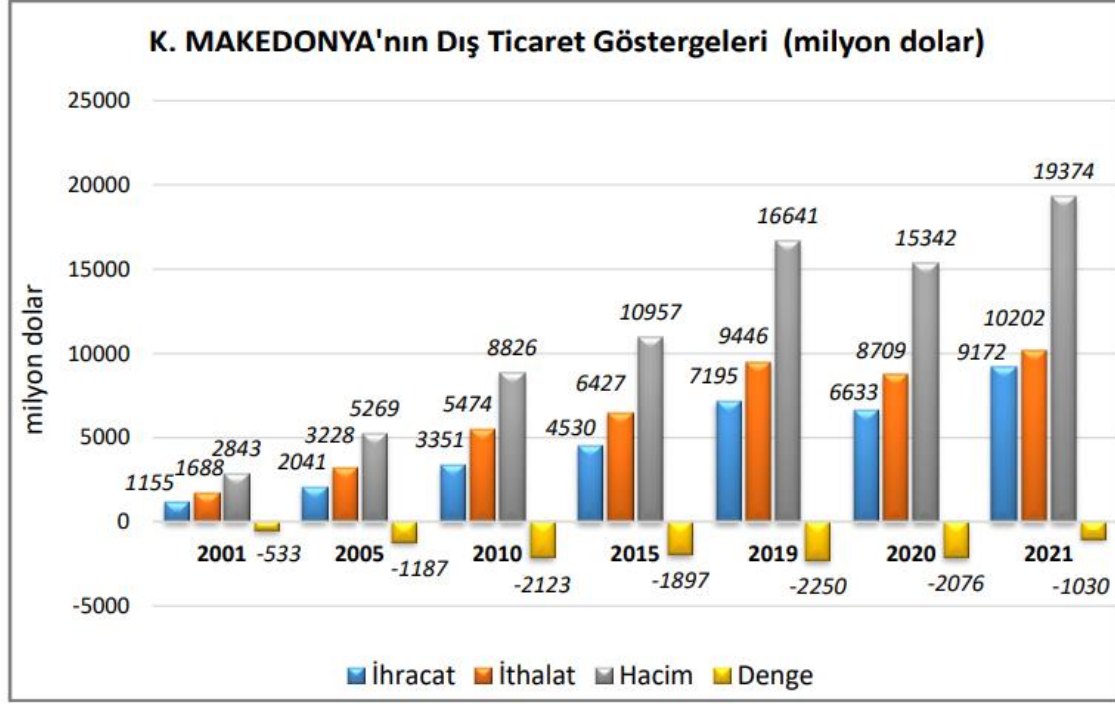
Sanayi sektörü GSYH'nın yaklaşık % 23'üne katkıda bulunmakta, işgücünün de % 29,2'sine istihdam sağlamaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nın %54,2'sini oluşturmakta ve nüfusunda %54,5'ini istihdam etmektedir. Hizmetler özellikle ticaret, taşımacılık, telekomünikasyon, bankacılık alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Ülkede sınırlı kapasitede demir, bakır ve kurşun cevherleri bulunmaktadır. Ülkenin en önemli sanayi sektörleri; kimyevi ürünler, demir-çelik, makine, metalürji ve tekstildir. Tekstil, özellikle deri sanayii, en önde gelen sanayi kolunu oluşturmaktadır.

3- Kuzey Makedonya'nın Dış Ticareti

Ülkenin Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri

Kaynak: Trademap

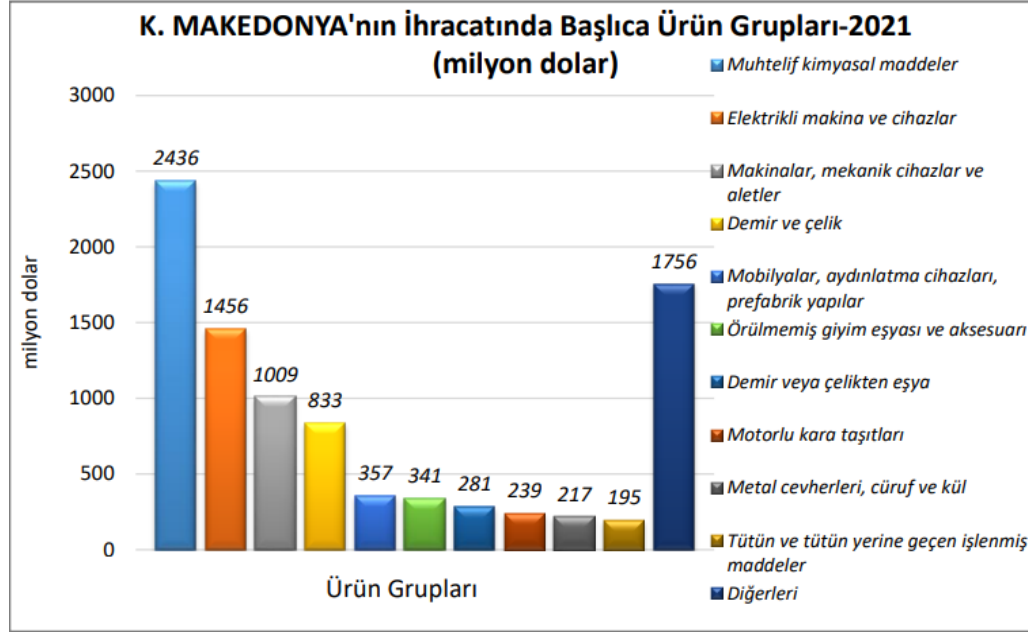
Kuzey Makedonya'nın yeni Gümrük Kanunu AB standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır. Kuzey Makedonya Cumhuriyetine ithal edilen ürünlerin çoğuna gümrük vergisi uygulanmaktadır. Gümrük vergi oranları 0 ile %30 arasında değişmektedir. Bazı gıda ürünlerinde bu oran %60'a ulaşmaktadır (bazı meyve ve sebze, tahıl, alkollü ve alkolsüz içecekler ve tütün). Ortalama gümrük vergi oranı %7'nin altındadır.

İthal edilen ürünlerin çoğuna kalite kontrolü uygulanmaktadır. Kalite kontrolüne tabi tutulan ürünler arasında tarım ürünleri, taşıt araçları ve elektrikli aletler ya da standartlara uygun olmaması halinde tüketicilerin sağlığına zararlı olabilecek ürünler yer almaktadır. Ayrıca bazı ürünlere fito-patolojik ya da veteriner kontrolü yapılmaktadır. İthalat izinlerini Kuzey Makedonya Ekonomi Bakanlığı vermektedir. Ürünlerin çoğu için izinler sadece formalitedir, fakat ilaç ve askeri donanım konusunda izin almak daha zor olabilmektedir.

Ülkenin başlıca dış ticaret ortakları; Almanya, Sırbistan, Bulgaristan, Belçika, İtalya, Birleşik Krallık, Yunanistan ve Çin'dir.

Başlıca Ürünler İtibariyle Dış Ticaret

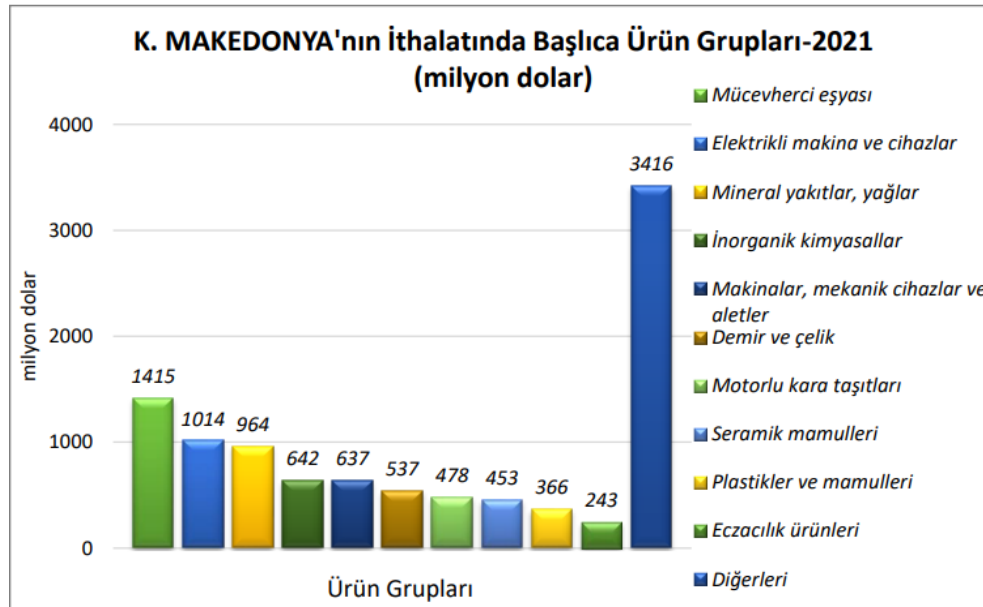
Tablo 2: Kuzey Makedonya'nın İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap

İthalat

Tablo 3: Kuzey Makedonya'nın İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

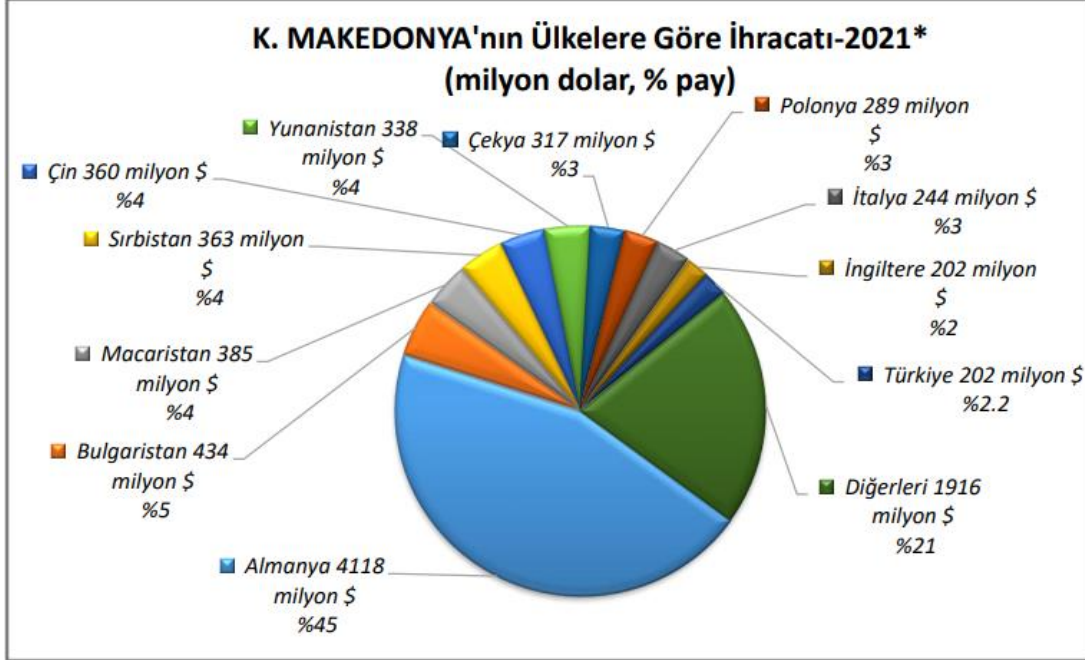

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

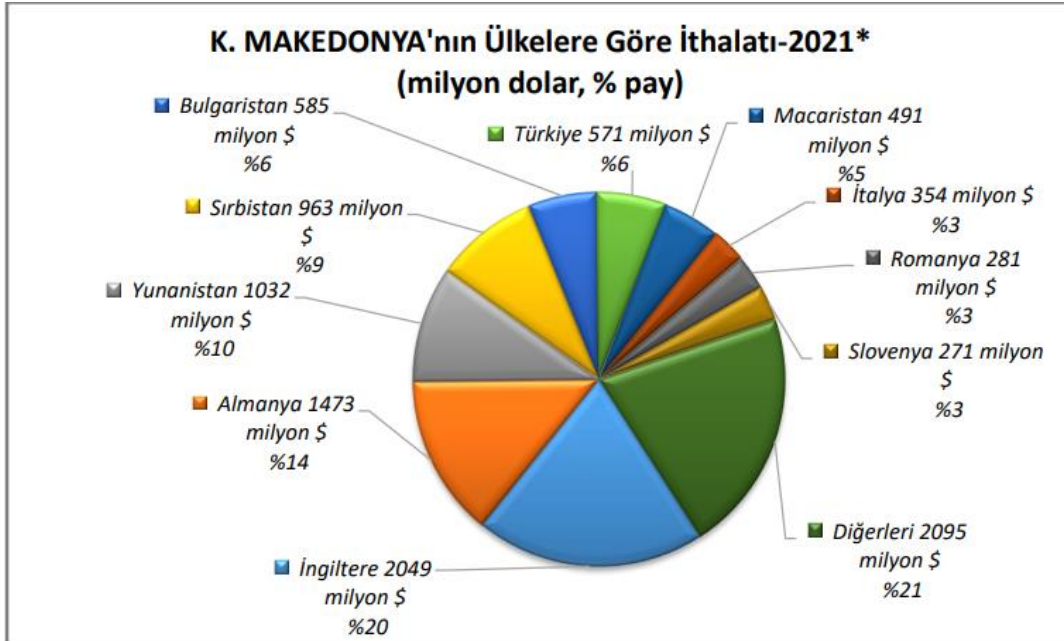
Tablo 4: Kuzey Makedonya'nın Ülkelere Göre İhracatı- 2021 (Milyon Dolar, % pay)

Kaynak: Trademap

İthalat

Tablo 5: Kuzey Makedonya'nın Ülkere Göre İthalatı- 2021 (Miyon Dolar, % pay)

Kaynak: Trademap

4-Türkiye- Kuzey Makedonya Arasındaki Ticari İlişkiler

Genel Durum

Türkiye- Kuzey Makedonya Dış Ticareti

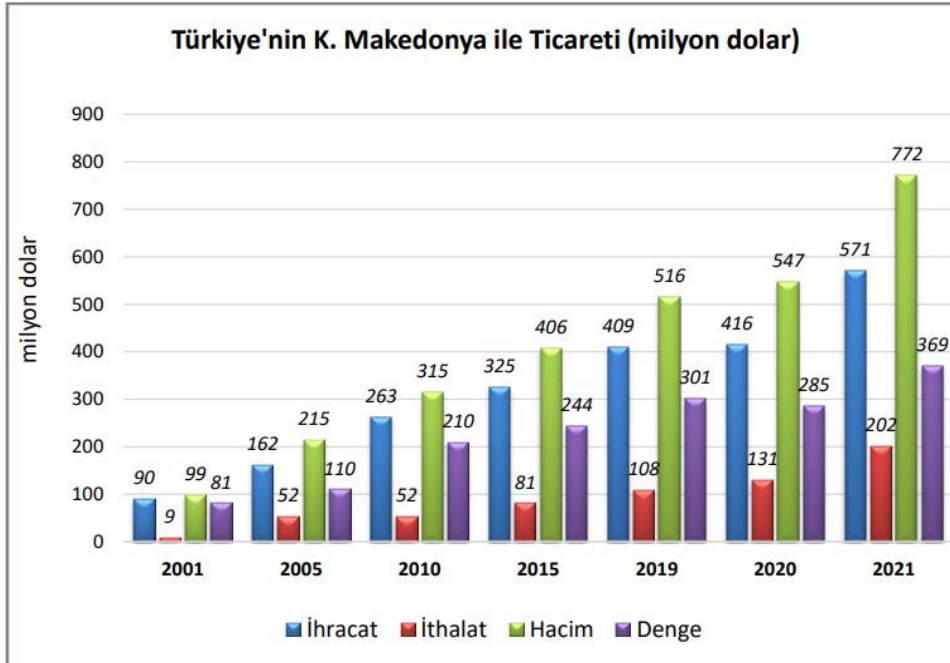
Kuzey Makedonya pazarı hala birçok açıdan bakir bir pazar niteliği taşımakta ve hemen hemen tüm sektörlerde önemli rekabet imkânları bulunmaktadır.

Kuzey Makedonya'da Türkiye imajı çok olumludur. Bu olumlu ülke imajı, olumlu Türk malı algısını da desteklemekte, Türk malları; kalitesi, tasarımı ve uygun fiyatı ile beğeni toplamaktadır.

Türkiye'den bakıldığında küçük bir pazar olarak algılanan Kuzey Makedonya, Balkanlarda önemli bir transit geçiş ve dağıtım merkezi pozisyonundadır. Bu nedenle Ülke pazarı tek başına değil, çevresindeki bölgenin potansiyeli ile birlikte değerlendirilmelidir.

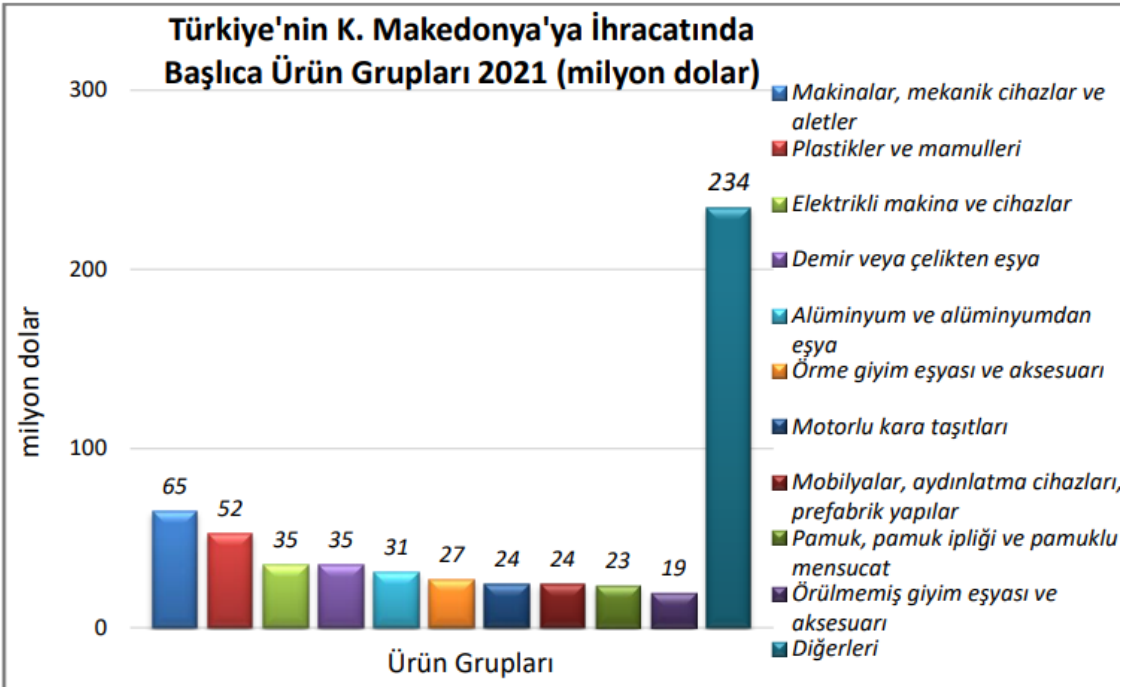
Türkiye ile Makedonya arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması, 7 Eylül 1999 tarihinde imzalanmıştır. Anlaşmanın Onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı 25 Temmuz 2000 tarih ve 24120 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Anılan Anlaşma 1 Eylül 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Tablo 1: Türkiye'nin Kuzey Makedonya ile Ticareti (Milyon Dolar)

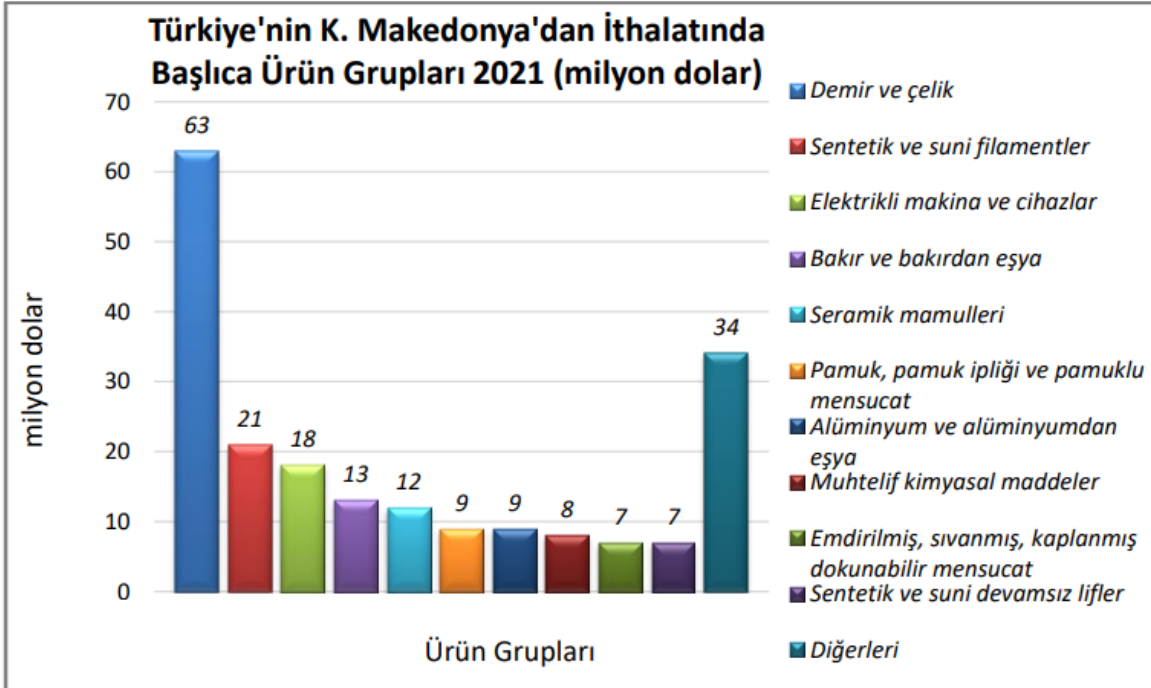
Kaynak: TÜİK

Tablo 2: Türkiye'nin Kuzey Makedonya'ya İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap

Tablo 3: Türkiye'nin Kuzey Makedonya'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2021 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap

▪ Tablo 4: Ankaradan Kuzey Makedonya'ya Yıl Bazında İhracat

Ankaradan Kuzey Makedonya'ya Yıl Bazında İhracat ((1000\$))		
<i>Yıl</i>	<i>Yıllık Değer</i>	<i>Bir Önceki Yıla Göre Değişim Oranı</i>
2022	45.986,73	%134,3
2021	19.626,89	-%5,5
2020	20613,62	%42,8
2019	14433,71	%27,3
2018	11336,64	-%15,1
2017	13.355,51	-%12,2

Kaynak: TİM

Yıl	İl	Ülke Adı	İhracat Dolar	İhracat TL/YTL	İthalat Dolar	İlhalat TL/YTL
2018	Ankara	Makedonya	10.613.508	53.000.279	5.596.842	27.240.873
2019	Ankara	Makedonya	15.748.667	90.104.750	7.709.924	43.625.178
2020	Ankara	Makedonya	22.823.506	163.250.414	9.709.063	68.516.886
2021	Ankara	Makedonya	20.274.779	187.281.777	10.107.326	93.459.489
2022	Ankara	Makedonya	42.149.918	720.894.507	10.340.177	165.852.482

Kaynak: TÜİK

TL/ YTL sütunundaki bilgiler Yeni Türk Lirasıdır
İl ve Ülkere Göre Dış Ticaret Raporu

5. Kuzey Makedonya'dan Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Küçük ve açık bir ekonomi olarak Kuzey Makedonya, yabancı yatırımları çekmek için aktif adımlar atmaktadır. Özellikle yabancı yatırımcıların yerli ortakları ile aynı haklardan yararlanmalarını sağlayıcı ve diğer haklarını da güvence altına alıcı düzenlemeler yapılmasına önem verilmektedir. Hükümetin önceliği yabancı yatırımcıları ülkeye çekmek ve özel sektöre ağırlık vermektir.

2019-2021 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 1 milyar dolar olan Kuzey Makedonya, 2021 yılında 7 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoku ile dünyada 133. sıradadır (UNCTAD-2022).

Yunanistan ile yaşanan isim sorununun çözümüne ilişkin yoğun uluslararası çabalar nihayet sonuç vermiş, iki ülke arasında 12 Haziran 2018 tarihinde imzalanan anlaşma ile Makedonya'nın resmi adının "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti" olarak değiştirilmesi hususunda mutabakata varılmıştır. Böylece "ülkesel ve bölgesel güvenliği" önemli bir ölçüt olarak değerlendiren uluslararası yatırımcılar açısından önemli bir engel aşılmıştır.

Kuzey Makedonya'daki yabancı yatırımların önemli bir kısmı telekomünikasyon, bankacılık, sigortacılık, petrol sanayi, tekstil, gıda, tütün, ticaret ve hizmet sektöründe görülmektedir. Son dönemde, çeşitli doğrudan yabancı sermaye yatırım yöntemleriyle Kuzey Makedonya'da yatırım yapan şirketlerin sayısı artmaktadır. Kuzey Makedonya Merkez Bankası'nın yaptığı açıklamaya göre, Hollanda, Avusturya, Slovenya ülkeye yapılan yatırımlarda ilk üç sırayı paylaşmakta olup, Türk yatırımları diğer ülkelere oranla düşük düzeylerde kalmaktadır.

Tablo 1: Kuzey Makedonya'nın Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikler

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım (milyon \$)	7,7	744,9	620,0	660,0	750,0	860,0	890,0
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırımın GSYİH Ya Oranı (%)	0,06	5,4	4,3	4,3	4,2	4,3	4,1
Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırım (milyon \$)	7 919,8	8 665,0	9 285,0	9 945,0	10 695,0	11 555,0	12 445,0
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	165,2	-234,6	-80	-80	-80	-80	-80
Ülke Dışına Yapılan Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	1 076,3	1 311,0	1 391,0	1 471,0	1 551,0	1 631,0	1 711,0

Kaynak: The Economist Intelligence Unit- EIU

*Tahmini veriler (Ekim 2022)

Kuzey Makedonya Hükümetince yabancı yatırımcı beklendiği ilan edilen alanlar:

- Bilişim ve iletişim teknolojileri,
- Tarım ve gıda işleme teknikleri,
- Otomotiv,
- Turizm, - Metalürji,
- Kimyasallar,
- Enerji,
- Toplu konut inşaatları,
- Altyapı yatırımları (atık su ve içme suyu projeleri),
- Sigortacılık,
- Tütün ve sigara,
- Tekstil (hazır giyim, deri),
- Bankacılık yatırımları olarak sıralanabilir.
-

Söz konusu alanların yanı sıra, Kuzey Makedonya açısından ana doğal gaz nakil hatlarından birine dâhil olmanın büyük önem taşıdığı hususu Makedon yetkililerce sıklıkla dile getirilmektedir. Bu konuyla

bağlantılı olarak, hâlihazırda evsel doğal gaz tüketimi henüz bulunmayan Kuzey Makedonya’da, başta Üsküp şehri olmak üzere, hem evsel hem de endüstriyel doğal gaz nakil ve dağıtımını önem taşıyan bir yatırım alanı olarak değerlendirilmektedir.

Yabancı Yatırım Mevzuatı

Kuzey Makedonya Anayasası, yabancıların kanunlara uygun olarak mal edinmelerini, kazançlarını serbestçe yurt dışına çıkarmalarını ve Makedon vatandaşlarıyla eşit şekilde şirket kurabilmelerini garanti etmektedir. Yabancı yatırımları düzenleyen özel bir kanun bulunmamakta olup, vergiler, imtiyazlar ve devlet destekleri anlamında tüm firmalar aynı prosedürlere ve mevzuata tabi bulunmaktadır.

Kuzey Makedonya’da özelleştirme neredeyse tamamlanmıştır. Özel sermaye piyasada hakim durumdadır. Kuzey Makedonya kanunlarına göre, geriye kalan devlet sermayeli şirketlerin özelleştirilmesi işlemlerinde yerli ve yabancı yatırımcılar eşit fırsatlara sahip olup, yabancı yatırımcılara karşı olan hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. Yolsuzluk ve uygunsuzlukları en aza indirmek için internet üzerinden prosedürlerin işletilmesi etkinlik ve uluslararası tanınırlık açısından daha uygun olmakla birlikte, bu uygulama henüz yaygınlaşmamıştır.

Kuzey Makedonya’da firma kurma işlemlerinde Merkez Sicil tek yetkili kurumdur. Oluşturulan tek başvuru sistemi (one-stop-shop system) sayesinde, şirket kurma işlemleri 4 saatte ve çok düşük maliyetlerle sonuçlandırılmaktadır. Buna göre, yatırımcılar Merkez Sicil’de tek bir ofisle muhatap olmakta, başvuruları bu ofise yapmakta, gerekli bilgileri söz konusu ofisten alabilmekte ve başvurularını tek bir elemandan takip edebilmektedir.

Söz konusu tek başvuru sistemi, Kuzey Makedonya’nın değişik yerlerindeki 32 adet kurum ve kuruluş ofisleriyle elektronik olarak bağlı olan Merkez Sicil tarafından yürütülmekte ve sonuçlandırılmaktadır. Kuzey Makedonya halihazırda birçok ülke ile ikili yatırım anlaşmaları imzalamış ve çok taraflı konvansiyonları da iç hukukuna adapte etmiştir (detaylı bilgiler için; Makedonya Yatırım ve ihracatı Geliştirme Ajansı-InvestMacedonia: <http://www.investinmacedonia.com/>). Kurumlar ve gelir vergisi %15’ten, 2007 yılında %12’ye, 2008 yılında ise %10’a düşürülen Kuzey Makedonya, Avrupa’daki en düşük vergi oranlarından birine sahiptir. Bu önlemlerle yabancı yatırımların artırılması, ekonomik büyümenin sağlanması ve işsizlik oranının düşürülmesi hedeflenmiştir.

Serbest Bölgeler

Kuzey Makedonya’da serbest bölgelerin şartları, ölçütleri ve anlaşma koşulları Makedonya Teknolojik Sanayi Gelişme Bölgeleri (Technological Industrial Development Zones) Yasası ile düzenlenmektedir. Serbest bölgelere yönelik olan gelişim, denetim ve tesis kurma aktivitelerini yönetmek için Serbest Ekonomik Bölgeler Müdürlüğü (Directarate for Technological Industrial Development Zone) kurulmuştur (Makedonya Serbest Bölgeler-Free Trade Zone "Bunardzik"<http://www.bunardzik.com.mk>). Söz konusu yasa, Kuzey Makedonya’daki “serbest bölge” olarak adlandırılan ve Türkiye’deki serbest bölge, organize sanayi bölgesi ve teknoparkların bazı özelliklerini bir arada barındıran “Teknolojik Sanayi Gelişme Bölgeleri” bir dış ticaret enstrümanı olmaktan ziyade, ülkedeki ekonomik ve teknolojik gelişimin hızlandırılmasının ve ülkeye yabancı yatırımcı çekilmesinin en önemli araçlarından biri olarak tasarlanmıştır. Kuzey Makedonya’daki Serbest Bölgeler, seçilmiş bazı sektörlerde sadece üretim yapılması üzerine tasarlanmıştır.

Söz konusu bölgelerde sadece ticari faaliyette bulunacak firmalar çalışmamaktadır. Ayrıca, bu bölgelerde yapılacak üretimin iç piyasa yerine ihracata yönelik olması gerekmektedir. Ülkede toplam 11 adet Serbest Bölge bulunmaktadır. Teknolojik Sanayi Geliştirme Bölgesi (Technological Industrial Development Zone) olarak adlandırılan Kuzey Makedonya serbest bölgelerinde kazanç ve kişisel gelir vergilerinden 10 yıl boyunca muafiyet sağlanmaktadır. Ayrıca, serbest bölgedeki yatırımcılar hammadde, makineler ve parçaları ve ilgili ürünler için KDV ve gümrük vergilerinden muaf tutulmaktadır. Serbest bölgedeki araziler çok düşük fiyatlarla ve 99 yıla kadar uzun dönemli kiralama (leasing) imkânı ile yatırımcılara sunulmaktadır.

Serbest bölgede yatırım yapan firmalar için gerekli altyapı hizmetlerine (doğal gaz, su, kanalizasyon ve elektrik) erişim sağlanmasına ilişkin herhangi bir masraf üstlenmek durumunda kalmadığı gibi, söz konusu giderlerle ilgili altyapı vergilerinden de muaf tutulmaktadır. Ayrıca, yatırımcılar inşaat izinleri konusunda ödenmesi gereken ücretlerden de serbest bölgelerde muaf bulunmaktadır. Yine serbest bölgedeki araziler çok düşük fiyatlarla ve 99 yıla kadar uzayabilen kiralama (leasing) imkanı ile yatırımcılara sunulmaktadır.

Serbest Bölgelerdeki Vergi Avantajları

VERGİ	Vergi Oranı	Serbest Bölge Dışında	Serbest Bölge İçinde
KDV	% 18	% 18	% 0
ÖTV	% 5-% 62	% 5-% 62	% 0
Kurumlar Vergisi	% 10	% 10	% 0 (10 yıl boyunca)
Kişisel Gelir Vergisi	% 10	% 10	% 0 (10 yıl boyunca)
Emlak Vergisi	% 0,1	% 0,1	% 0